

ПИТАННЯ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Наукові праці МАУП, 2014, вип. 2(41), с. 114–117

Наведено аналіз проблем інформатизації органів Прокуратури України та розвитку інформатизації як ефективного засобу підвищення прокурорської діяльності.

Виконання визначених завдань органами Прокуратури України безпосередньо пов'язане з аналізом різноманітної інформації, оскільки діяльність органів Прокуратури України включає в себе “підтримання державного обвинувачення в суді; представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом; нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. На прокуратуру не може покладатися виконання функцій, не передбачених Конституцією України і цим Законом. Діяльність органів прокуратури спрямована на всемірне утвердження верховенства закону, зміцнення правопорядку і має своїм завданням захист від неправомірних посягань” [4].

Очевидно, що чим більш достовірною та повною інформацією надходить до органів прокуратури, враховуючи оперативність її надходження та здійснення аналізу, тим вищою є ймовірність прийняття правильного управлінського рішення, на яке інколи закон та обставини відводять прокурору обмежений час.

Прийняття правильних, науково обґрунтованих рішень у визначений законом проміжок часу не буде ефективним без належного інформаційного забезпечення органів

прокуратури, без використання сучасних інформаційних технологій.

Дослідженню інформаційного забезпечення органів Прокуратури України значної уваги не приділялось, але науковим підґрунтям для розкриття цієї проблематики є праці таких науковців, як І. Арістов, К. Беляков, М. Ануфрієв, О. Бандурка, Р. Калужний, М. Корнієнко, В. Мацюк, В. Цимбалюк та ін.

Окреслимо зміст інформатизації органів Прокуратури України, ґрунтуючись на їхніх цілях та завданнях.

Інформатизація прокурорської діяльності є актуальним і важливим напрямом підвищення ефективності діяльності органів прокуратури. Досі присутність комп'ютерних технологій у прокурорській діяльності в Україні проявлялась лише в окремих сферах прокурорської діяльності, в забезпеченні прокурорських структур комп'ютерною технікою із загальним, не специфічним, програмним забезпеченням, що об'єднані в локальні комп'ютерні мережі та часто застосовуються як універсальні друкарські машинки з пам'яттю. Визнання серед прокурорських співробітників здобули також різноманітні загальнодоступні інтернет-пошукові системи для здобуття правової інформації, засоби комунікації масового застосування, як-то: електронна пошта, інші інформаційно-комунікаційні ресурси в Інтернет. Природно, що відсутність ефективних спеціальних програмних засобів, підтриманих організаційно

та нормативно, для охоплення різнобічної прокурорської діяльності, серед застосованих комп'ютерних інформаційних технологій, поки що не дає можливості істотно впливати на розвиток організаційно-управлінських структур Прокуратури України [1]. У зв'язку з цим питання інформатизації органів Прокуратури України мають бути вирішені якомога швидше.

Поняття інформатизації є комплексним, охоплює різні сфери суспільних відносин і, згідно зі ст. 1 Закону України "Про Концепцію Національної програми інформатизації" від 04.02.98 р. № 75/98-ВР, визначається як "сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі організації, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, створених на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки" [2, 104].

За визначенням, що наводить О. Денісова [3], "інформатизація — сукупність взаємозв'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що мають на меті створити умови для задоволення інформаційних потреб громадян і суспільства завдяки розробці, розвитку й використанню інформаційних систем, мереж, ресурсів та технологій, які ґрунтуються на застосуванні сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки". "Інформатизація" та "комп'ютеризація" не є тотожними поняттями, хоча і вживаються часто разом у контексті для позначення процесів застосування комп'ютерів та впровадження технологій, що забезпечують автоматизацію інформаційних процесів. На відміну від комп'ютеризації, інформатизація є особливим широкоаспектним процесом, що передбачає створення оптимальних умов (у тому числі виробничих, організаційних, науково-технічних, правових) для комплексного застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Інформатизація прокурорської діяльності в сучасних умовах має бути спрямована на виконання таких завдань:

- По-перше, підвищити рівень здійснення аналізу стану законності та правопорядку шляхом використання автоматизованих систем узагальнення та обробки накопиченої інформації в органах прокуратури.
- По-друге, підвищити оперативність перевірки достовірності оброблюваної інформації. Це можливо завдяки поширенню запровадження автоматизованого зіставлення отриманих даних з різних джерел.
- По-третє, спростити існуючу систему діловодства шляхом поширення використання комп'ютерної техніки, інформаційних систем для здійснення окремих контрольних функцій виконання різних документів, їх створення та знищення.
- По-четверте, запровадити єдину методологію автоматизованого збору, зберігання, використання та обробки інформації, яка потрібна для вирішення завдань, які стоять перед органами прокуратури.
- По-п'яте, забезпечити високу оперативність доступу до інформації прокурорсько-слідчим працівникам та створити можливості для її оперативного оброблення та використання.

Виконання таких завдань потрібно починати з правового, потім організаційного та технічного їх забезпечення. Подальший розвиток інформатизації прокурорської діяльності варто почати з розроблення та прийняття Концепції інформатизації Прокуратури України, яка розробляється Академією Прокуратури України.

Така програма має містити цілі та завдання, які потрібно вирішити в процесі використання інформаційних автоматизованих систем в діяльності органів Прокуратури України. Зокрема, як ми вважаємо, метою Концепції інформатизації органів Прокуратури України має бути створення єдиної інформаційної системи, що здатна повно та оперативно задовольняти потреби в інформації органи прокуратури всіх рівнів.

На всій території України має бути створено єдине інформаційне середовище органів

Прокуратури України, що повинно включати певні інформаційні автоматизовані системи, які здатні повно та оперативно задовольняти потреби в інформації органів прокуратури на всіх рівнях.

Єдине інформаційне середовище органів прокуратури має бути трирівневим. Перший рівень інформаційного середовища має утворюватися Генеральною прокуратурою України. На цьому рівні має бути також зосереджена інформація, яка утворюється на другому і третьому рівнях. Другий рівень включає в себе інформацію регіональних прокуратур на рівні областей, а третій рівень – міських, районних у містах та районних прокуратур.

Зазначені три рівні інформаційного середовища органів прокуратури мають складатися з окремих локальних баз даних на кожному територіальному рівні з подальшою інтеграцією цих даних до єдиної автоматизованої системи. Це дасть можливість колективно використовувати дані, які містяться в єдиному інтегрованому банку даних, оперативно отримувати відповідну інформацію.

Інформатизація органів прокуратури також повинна передбачати створення автоматизованих робочих місць працівників органів прокуратури. Такі робочі місця мають бути створені за кожним функціональним напрямом діяльності працівника, передбачати формування локальних баз даних та програмно-технічні засоби їх забезпечення (наприклад, у сфері діловодства, нагляду за додержанням законів у кримінальному провадженні, у сфері захисту прав і свобод громадян та інтересів держави, протидії корупції та злочинності у сфері транспорту тощо).

Розвиток інформатизації органів прокуратури має безперечні перспективи, у тому числі і як напрям науково-практичних досліджень, що супроводжується формуванням відповідної вітчизняної наукової школи – право-

вої інформатики прокурорської діяльності. Наукова школа мала б створити теоретичні підвалини для системного розв'язання проблеми автоматизації та інформаційного забезпечення правотворчості, правозастосування та відповідної професійної освіти, науково обґрунтованого переходу від комплексної комп'ютеризації до системної інформатизації діяльності Прокуратури України [1].

Отже, інформатизація в органах прокуратури – це процес створення оптимальних умов (організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів) для комплексного використання інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності органів Прокуратури України. Сучасний стан розвитку інформаційних технологій дає підстави констатувати, що ефективне виконання органами прокуратури завдань та прокурорсько-слідчими працівниками службових обов'язків неможливе без використання автоматизованих систем, сучасної комп'ютерної техніки.

Література

1. Наукова діяльність в Академії прокуратури України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/conception_scientific_activity.html?_m=publications&_t=rec&id=1006
2. Кравчук В. Інформатизація як засіб підвищення ефективності діяльності прокуратури / В. Кравчук. – Публічне право. – 2011. – № 1. – С. 103–107.
3. Денісова О. О. Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://readbookz.com/book/218/8455.html>
4. Конституційні функції прокуратури України / Прокуратура Донецької області. Офіційний веб-портал [Інформація. Довідкові матеріали]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.don.gp.gov.ua/ua/materials.html?_m=publications&_t=rec&id=119461

Сучасний стан розвитку інформаційних технологій дає підстави констатувати: ефективне виконання органами прокуратури завдань та прокурорсько-слідчими працівниками службових обов'язків неможливе без використання комп'ютерних систем з сучасним спеціалізованим програмним забезпеченням.

Современное состояние развития информационных технологий позволяет констатировать: эффективное выполнение органами прокуратуры задач и прокурорско-следственными работниками служебных обязанностей невозможно без использования компьютерных систем с современным специализированным программным обеспечением.

The current state of information technology can state that effective implementation of the objectives of the prosecutor's offices and prosecutors and investigators duty is not possible without the use of computer systems with advanced specialized software.

Надійшла 15 квітня 2014 р.